

Dosledna borba Sovjetske zveze za pravičen in trajen mir

Andrej Višinski na III. zasedanju Generalne skupščine OZN

Namestnik zunanjega ministra Sovjetske zveze Andrej Višinski je imel na zasedanju Generalne skupščine Organizacije Združenih narodov v Parizu govor, v katerem je ostro obsodil vojne hujskače in ugotovil, da vrsta priporočil zadnjega zasedanja Generalne skupščine OZN ni bilo uresničenih. Tako na primer niso bila uresničena priporočila, da bi omejili oboroževanje, izrabljali atomsko energijo izključno v miroljubne namene in izdelali ukrepe za prepoved atomskega orožja. Tudi niso bila izvedena priporočila za vrsto drugih važnih vprašanj. Ugotovil je, da so vplivni člani OZN prezrli priporočila Generalne skupščine in podprli ukrepe, ki nasprotujejo tem priporočilom.

Višinski je tudi poudaril, da s kršitvijo pravil OZN in predvsem še s sprejetjem protipravnih sklepov, kakor na primer z ustanovitvijo tako imenovane Male Generalne skupščine, korejske komisije in tako imenovane balkanske komisije zelo trpi ugled Generalne skupščine in vse Organizacije Združenih narodov sploh.

Ko je bila lansko leto na predlog delegacije ZDA ustanovljena Mala Gene-

ralna skupščina, je bilo že v naprej jasno, da so njeni iniciatorji s tem hoteli ustanoviti organ, ki naj bi konkuriral z Varnostnim svetom.

S samovoljnimi dejanji in z razcepitvijo Koreje so ameriške oblasti ustanovile južnokorejsko marionetno vlado, ki jo deklarirajo kot vlado vse Koreje.

Vendar je usoda Koreje brez dvoma v rokah korejskega ljudstva, ki bo branilo enotnost, neodvisnost in samostojnost svoje dežele.

Ravno tako brezuspešno je bilo tudi delo balkanske komisije, ki je bila očitno določena za to, da na eni strani olajša zatiranje narodov osvobodilne borbe v Grčiji, na drugi strani pa da podkrepiti izmišljene obdolžitve grških monarhohafistov proti severnim sosedom Grčije. Komisija s takšnimi nalogami ni mogla žeti lavorik niti zase niti za OZN.

Še bolj jasno kakor lansko leto je tudi, da Marshallov načrt v nikaki meri ne goji gospodarske in politične ureditve v Evropi, temveč le poslabšuje gospodarski položaj evropskih dežel, ki so se mu priključile, s tem, da izpodkopa njihovo gospodarsko in politično neodvisnost.

vodnjo atomske energije v vseh stopnjah, od proizvodnje surovin pa do izgotavljanja proizvodov.

Ko je citiral neki članek iz angleške

SZ nadaljuje politiko borbe proti fašizmu

Višinski je nato govoril o zunanji politiki Sovjetske zveze in zunanji politiki ZDA in dejal, da so Sovjetska zveza in ZDA v pretekli vojni vodile skupno borbo proti skupnemu sovražniku za skupne cilje. Poudaril je, da Sovjetska zveza nadaljuje svojo prejšnjo politiko borbe proti fašizmu, za demokratična načela, za blagostanje in za utrditev gospodarskega in političnega položaja demokratičnih dežel. Sovjetska zveza želi v svoji zunanji politiki sodelovanje z vsemi državami, ki so pripravljene za mirno sodelovanje. Ona vodi dosledno borbo proti vsem načrtom in ukrepom, ki nameravajo zasejati razdor med narode, ona vodi borbo za demokratična načela v povojnem svetu.

Drugačna pa je politika ZDA. Vlada ZDA je svojo zunanjo politiko po drugi svetovni vojni spremenila. Prešla je od borbe proti napadalnim silam na ekspanzionistično politiko, na politiko svetovnega gospodarstva. Takšna politika neti vojno psihozo, vnaša v široke ljudske plasti, ki hrepene po miru in mirnem, ustvarjalnem delu, nemir in strah. Ta politika nima nič skupnega s politiko miru.

Obsodil je korak ZDA, ki so skupno z vladami Velike Britanije in Francije skovale militaristično — politični blok petih držav, ki pa nikakor nima za cilj preprečitev nemške napadalnosti in

Gospod Renner naj misli kakor hoče, koroških Slovencev ne more več zatajiti s prikrivanjem resnice in govoričenjem o pokopališkem miru. Mi smo že v narodnoosvobodilni borbi dokazali, da živimo na Koroškem Sloveni, ki nad vse ljubijo svojo zemljo in so tudi pripravljeni boriti se za svojo domovino.

ga lista »Manchester Guardian«, ki pravi, da so grožnje z atomskim orožjem glavni faktor ZDA v hladni vojni proti Sovjetski zvezi. Kdor sklepa takšne pogodbe in podpisuje takšne zveze, vodi politiko, ki njima nič skupnega z utrditvijo miru in podpira vojne netilce in organizatorje nove vojne.

Ko je ožigosal vojne hujskače in obsodil politiko ZDA, ki tekmujejo v oboroževanju — armada ZDA je bila 1947. leta, dve leti po končani vojni, tri in pol krat močnejša, kakor v predvojnem času — je Andrej Višinski po naročilu Sovjetske vlade predložil Generalni skupščini OZN resolucijo, ki pravi:

1. Petere velesile, ZDA, Velika Britanija, Sovjetska zveza, Francija in Kitajska, naj kot prvi korak po poti do splošne omejitve oboroževanja v teku enega leta za tretjino znižajo vse svoje oboroževalne sile.

2. Atomsko orožje naj bo prepovedano, ker ne služi obrambi, temveč le napadalnosti.

3. V okviru Varnostnega sveta naj bi ustanovili mednarodno organizacijo, ki bo imela nalogo, da nadzira omejitve oboroževanja in predvsem atomskega orožja.

Govor, ki je trajal tri četrt ure, so trikrat prekinili z burnim odobravanjem. Ob koncu svojega govora pa je Andrej Višinski žel aplavz, kakor še noben govornik na zasedanju.

Delo Varnostnega sveta ni v interesu miru

Višinski je nadalje ugotovil, da Varnostni svet ne izpolnjuje svojih dolžnosti. Tako je bilo v indonezijskem vprašanju, kjer večina v Varnostnem svetu ni ukrenila ničesar, da bi zabranila ali ustavila oboroženi napad Nizozemske na indonezijsko ljudstvo. Po sklepu večine so to vprašanje dali v reševanje tako imenovanemu »komiteju dobrih služb«, ki sestoji iz zastopnikov ZDA, Belgije in Avstralije. Ta komitej pa se je postavil na stran inozemskih kolonizatorjev in vsilil Indonezijski republiki tako imenovano Renvillsko pogodbo, ki jo zaslužuje in s katero je pripadla vrsta bogatih področij Nizozemcem, ki so jih osvojili 1947. leta. Istočasno je ta komitej odklonil tudi predlog o ukinitvi vojne in o odhodu nizozemskih čet iz Indonezije, kar je bila očitna podpora napadalcu.

Isto je bilo tudi v palestinskem vprašanju. Večina v Varnostnem svetu je preprečila izvedbo sklepa Generalne skupščine z dne 29. novembra 1947 o ustanovitvi arabske in židovske neodvisne države v Palestini. Varnostni svet tudi ni odstranil nesoglasij v Palestini, nasprotno so se ta nesoglasja postrila, kar je tudi privedlo do vojne v Palestini.

Svobodoljubni narodi zahtevajo prepoved atomske bombe

Nato je Višinski omenil atomsko komisijo in poudaril, da kakor je znano, je Sovjetska zveza mnenja, da je atomsko orožje treba takoj prepovedati in o izvedbi te prepovedi voditi strogo mednarodno kontrolo. Prepovedi atomskega orožja nasprotujejo samo tisti, ki imajo napadalne načrte proti drugim deželam in ki so zainteresirani na tem, da ostane to napadalno orožje v njihovih rokah. Ti krogi se močno upirajo pogodbi za prepoved atomskega orožja in predlagajo na mesto tega mednarodno kontrolo nad atomsko energijo.

Brez prepovedi atomskega orožja pa bi bilo vse govoričenje o kontroli nad atomsko energijo prazna fraza.

Z zahtevo, da bi najprej sklenili po-

godbo v mednarodni kontroli in šele potem o prepovedi atomskega orožja, nameravajo ZDA preprečiti prepoved o uporabi atomskega orožja v vojaške namene.

Sovjetska zveza je mnenja, da mora pravilno organizirani mednarodni kontrolni organ izvajati kontrolo nad proiz-

Zapadne sile odgovorne za ukinitev moskovskih pogajanj

Predlogi SZ so omogočali rešitev berlinskega vprašanja

TASS prinaša poročilo o položaju v Berlinu in o pogajanjih, ki so bila avgusta in septembra letošnjega leta med vladami Sovjetske zveze, ZDA, Velike Britanije in Francije. To je tembolj potrebno, poudarja TASS, ker prikazujejo poročila v britansko-ameriškem in francoskem tisku ter izjave uradnih osebosti, vključno govor Bevin dne 22. septembra t. l. v Spodnji zbornici položaj v Berlinu in omenjena pogajanja v napadni luči.

V svoji noti vladam ZDA, Velike Britanije in Francije z dne 14. julija 1948. je Sovjetska zveza izjavila, da je ta položaj v Berlinu nastal zato, ker so vlade ZDA, Velike Britanije in Francije prekršile obveznosti, ki so jih sprejele na potsdamski konferenci ter dogovor štirih sil o kontrolnem mehanizmu v Nemčiji in Berlinu.

Ta kršitev se je izražala v separatistični denarni reformi, ki so jo izvedle zapadne sile, v uvedbi posebne valute v zapadnih sektorjih Berlina in v politiki razkosanja Nemčije. Iz teh separatističnih ukrepov je razvidno, da se te tri vlade ne omejujejo samo na svojo neomejeno upravo zapadnih con, temveč da hočejo z uvedbo svoje posebne valute v Berlinu na denarnem in finančnem sektorju upravljati tudi sovjetsko cono in s tem desorganizirati gospodarstvo vzhodne cone, končno pa od tam odriniti Sovjetsko zvezo.

Ta okoliščina je sovjetsko poveljstvo prisilila, da je podvzela ukrepe glede omejitve transportnih zvez med Berlinom in zapadnimi zasedbenimi conami in da s tem zaščiti koristi prebivalstva in obvaruje gospodarstvo sovjetske cone pred desorganizacijo.

Sovjetska zveza je sprejela predlog vlad ZDA, Velike Britanije in Francije, da bi skupno proučili položaj v Berlinu in vsa ostala vprašanja, ki bi nastala v zvezi s tem. Pri pogajanjih med štirimi vladami avgusta tega leta so se zedinili, da istočasno izvedejo naslednje ukrepe, če se štirje poveljniki zedinijo o praktični izvedbi teh ukrepov:

A. Omejitev trgovine in transporta med Berlinom in zapadnimi conami ter omejitev tovarnega prometa v sovjetsko cono, ki so bile v zadnjem času, naj bi bile takoj odpravljene.

B. Istočasno s tem naj bo uvedena nemška marka sovjetske cone kot edino plačilno sredstvo za Berlin, zapadna marka »B« pa razveljavljena. Pri tem so se zedinili, da bo uvedba nemške marke sovjetske cone kot edino plačilno sredstvo za Berlin in vrsta funkcij, ki nastanejo pri urejevanju denarnega obtoka, pod kontrolo štirih sil.

Razprave med štirimi vrhovnimi poveljniki v začetku septembra niso bile zaključene, ker so si vlade ZDA, Ve-

like Britanije in Francije pridržale, da razčistijo nekatera nesoglasja vrhovnih poveljnikov skupno z vlado Sovjetske zveze v Moskvi. Navedena nesoglasja se tičejo treh vprašanj, h katerim zavzema Sovjetska vlada v svoji noti naslednje stališče:

1. Sovjetska vlada vztraja na tem, da sovjetsko poveljstvo vodi kontrolo nad celotnim tovarnim in potniškim prometom med Berlinom in zapadnimi conami, kajti v slučaju kontrole štirih sil nad denarnim obtokom v Berlinu in nad berlinsko trgovino tudi zračne poti ne morejo ostati brez kontrole.

2. Sovjetska vlada zahteva, da se vlade zapadnih sil točno držijo moskovskih dogovorov. Sovjetska vlada odklanja razširitev finančne kontrole na sovjetsko cono, ker bi to bilo vmešavanje v finančna vprašanja sovjetske cone.

3. Sovjetska vlada soglaša z željo zapadnih sil, da štirje sile vodijo kontrolo nad berlinsko trgovino z zapadnimi conami in drugimi deželami.

Ob koncu pravi nota sovjetske vlade:

»Iz tega je razvidno, da se je Sovjetska vlada trudila, da bi rešila berlinsko vprašanje na osnovi, ki je sprejemljiva za vse stranke. Pod dani pogoji je odvisno od vlad ZDA, Velike Britanije in Francije, ali se bodo pogajanja v tem vprašanju razbila, ali pa da bo dosežen zadovoljiv sporazum«.

Preteklo nedeljo so zunanji ministri vlad ZDA, Velike Britanije in Francije objavili komunikacije, v katerem naznanjajo ukinitev moskovskih pogajanj, hkrati pa sporočajo, da so sklenili, da naj o berlinskem vprašanju razpravlja Varnostni svet.

OeVP podpira neonacistično dejavnost

Ob istem času, ko je ministrski svet objavil sklepe, ki baje predvidevajo ostrejšo borbo proti neonacizmu, prihaja iz Solnograda nova poročila o tesnem sodelovanju med vodstvom OeVP in težko obremenjenimi nacisti in vojnimi zločinci.

Kakor poroča »Salzburger Tagblatt« je bila v soboto, dne 18. septembra t. l., v pisarni deželnega sekretarja OeVP v Solnogradu dr. Braunerja neka seja, ki so se je udeležili bivši ilegalni gauleiter Solnograda in poznejši namestnik gauleiterja Wintersteiger, bivši »Gauamtsstellenleiter« za socialno skrbstvo (Wohlfahrtswesen) v Solnogradu Wintersteiner in trije drugi bivši vidni nacisti. Wintersteigerja je ljudsko sodišče obsodilo na dve leti zapora, vendar pa je tačas spet na svobodi.

Na seji so razpravljali o konkretnih načrtih, kako bi s pomočjo bivših vodilnih nacistov in njihovih zvez z nacistično — kapitalističnimi krogi ustanovili neko protikomunistično »socialno-skrbstveno organizacijo«.

Pod zaščito OeVP naj bi ta organizacija stopila v najkrajšem času v javnost. Kakor so na konferenci sporočili, imajo

v Solnogradu že svojo pisarno, ki ima nalogo, da pri industrialcih in veletrgovcih zbira večje denarne vsote. To akcijo vodi bivši »Gauamtsstellenleiter« Wintersteiner. Ta organizacija naj bi bila povsem svojem značaju podobna bivši NSV (Nationalsozialistische Volkswohlfahrt).

Ta organizacija ima za svoj cilj, da zbere vse sile vključno visoke nacistične kroge, proti komunizmu.

Na solnograški seji so tudi sporočili,

„Alpenländischer Heimatruf“ se je razkrinkal kot neonacistično glasilo

Na osnovi sklepa deželnega sodišča za kazenske zadeve v Gradcu je bila zaplenjena 40. številka neonacističnega lista »Alpenländischer Heimatruf«. Hkrati je bila vpeljana proti solastniku, založniku in izdajatelju lista Francu Klautzerju in odgovornemu uredniku dr. Wilhelmu Messnerju predpreiskava. Klautzer je bil aretiran. Nadaljnje preiskave za ugotavljanje osebja, ki je osumljeno neonacistične dejavnosti, so v teku.

V zvezi z zopetno poživitvijo neonacističnih organizacij v Avstriji piše poro-

da so isti vodilni nacistični funkcionarji bili pred tednom dni v Linzu, kjer so se povezali s tamkajšnjimi vodilnimi nacisti in OeVP-jevi, da tudi tam ustanovijo organizacijo — naslednico bivše NSV.

Uradni OeVP-jevski list v Gradcu ni v stanju, da bi utajil dejstva, ki jih je objavil »Salzburger Tagblatt«, in tudi ne more utajiti, da je bila ta seja v pisarni OeVP-jevskega deželnega sekretarja.

(Oesterreichische Zeitung)

čevalec TASS-a: Ministrstvo ni ukrenilo ničesar, da bi preprečilo neonacistično propagando v Avstriji, predvsem pa da bi prepovedalo neonacistični list »Alpenländischer Heimatruf«, ki izhaja v Gradcu. Na sejah Zavezniškega sveta za Avstrijo dne 11. junija in 30. junija t. l. je sovjetski zastopnik odločno zahteval, da je treba končno obračunati z nacističnimi propagandisti, ki pišejo »Alpenländischer Heimatruf«. Vendar pa sta ameriški in britanski zastopnik temu nasprotovale.

Ker so hujški članki v »Alpenländischer Heimatruf« izzivali ogorčenje naprednega prebivalstva, so bili avstrijski vladni krogi spričo tega dejstva prisiljeni, da ugotovijo, da je omenjeni list nezakrinkani organ nacistične propagande. Pri vsem tem pa avstrijska vlada na svoji zadnji seji spet ni ukrenila ničesar, da bi prepovedala ta nacistični list.

Spričo tega dejstva je sovjetski element predlagal organizacijam Zavezniške komisije, da prepovejo list »Alpenländischer Heimatruf«, katerega izhajanje je v direktnem nasprotju s tiskovno odredbo Zavezniškega sveta.

Ameriška pomoč naj služi obnovi vojni opustošenih dežel

Henry Wallace na zasedanju ameriško-slovanskega kongresa

V Čikagu je bilo pred kratkim zasedanje ameriško-slovanskega kongresa, na katerem je govoril tudi predsedniški kandidat napredne stranke Henry Wallace. V svojem govoru je obrazložil program napredne stranke, ki obsega deset točk in ki predvideva ukinitve tako imenovane »hladne vojne« med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo.

V svojem programu poudarja, da mora služiti finančna pomoč, ki jo ZDA nudijo tujim državam, izključno obnovi in bi tako bilo tem državam omogočeno, da dvignejo svojo življenjsko raven. Izvedbo mednarodnega programa obnove pa naj bi vodila Organizacija Združenih narodov. Vsa vprašanja, ki se tičejo miru z Nemčijo in Japonsko, pa naj rešijo mednarodna pogajanja. Vse dežele, ki imajo na ozemlju tujih držav svoje oborožene sile, jih morajo odpoklicati v teku roka, ki ga določijo v okviru mednarodnih pogajanj.

ZDA naj podpirajo načrt za enotno in demokratično Nemčijo skladno z osnovnimi načeli, ki jih je izdelala poudamska konferenca. ZDA se morajo priključiti ostalim članom Organizacije Združenih narodov in skupno z njimi zaimeniti, da se nemški vojni potencial ne bo nikdar več poživil, da bodo nacistični vojni zločinci pravično kaznovani in da bodo nemški karteli likvidirani.

ZDA se morajo zavzemati za sprejemljiv reparacijski program, na podlagi ka-

Nove vojne ne bo!

Preteklo nedeljo je bilo v Rimu množično zborovanje Komunistične partije Italije, ki se ga je udeležilo okoli pol milijona ljudi, da pozdravijo generalnega sekretarja KP Italije Palmira Togliatti-a, ki je prvič po svojem okrevanju spet nastopil v javnosti.

Togliatti je govoril o položaju v Berlinu, ki je nastal zaradi cepaške politike zapadnih sil in zaradi vedno večjega hujškanja na novo vojno s strani imperialistov in dejal, da nove vojne ne bo. Fronta miru se je ojačala in vsi poizkusi izoliranja Sovjetske zveze, ki je na čelu te fronte, so propadli.

Ko je govoril o napadaleu Palante-u, ki je izvedel atentat na Togliatti-a, je dejal: »Fašizem je za izvedbo atentata podkupil nesrečnega mladeniča. V Italiji pa so ljudje, ki so ta atentat načrtno pripravljali. Ti ljudje se bodo morali zagovarjati pred vsem italijanskim ljudstvom«.

Trgovinska pogodba med ČSR in Dansko

Koncem septembra je bila v Pragi podpisana nova trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Dansko, ki predvideva izmenjavo blaga med obema državama. Na podlagi te pogodbe bo Danska dobavila Češkoslovaški večje količine mesa vseh vrst, maslo, ribe in ribje olje, goveje živino, jajca, mleko v prašku, ribje konzerve, semena, lekarniške potrebščine in nekatere vrste strojev. Češkoslovaška pa bo izvažala v Dansko stroje vseh vrst, motorna vozila, kolesa, valjane proizvode, različno kovinsko blago, tekstilno blago vseh vrst, kemikalije, steklo, keramiko, obutev, klavirje in ostale glasbene potrebščine. Nova pogodba velja od 1. septembra 1948. do 31. julija 1949.

V LR Makedoniji obratujejo prve tovarne zgrajene v petletnem planu

Značilno za potek gradbene sezone drugega planskega leta v Ljudski republiki Makedoniji je, da so dovršili okoli 5770 objektov, ki so jih pričeli graditi preteklo leto. Zgrajene so že prve tovarne, ki so predvidene v petletnem planu in že proizvajajo. V mnoge nove stanovanjske hiše so se vselili delavci z družinami, novo šolsko leto pa se je v neštevilnih krajih začelo v novih šolskih poslopjih. Z intenzivnim delom nadaljujejo gradnjo hidrocentral in velikih kombinatov. V drugem planskem letu so se v Ljudski republiki Makedoniji pričela tudi velika dela za izboljšanje zemlje. Nadaljujejo z izboljšanjem Strumiškega polja, na katerem so preteklo leto delale mladinske brigade. Pričeli so tudi z izboljšanjem Črne reke pri Bitolju. Z regulacijo Črne reke bodo izboljšali okoli 50.000 ha zemlje. To bo največja žitnica Makedonije. Izvajajo tudi regulacijo mest v Makedoniji. Prve regulacijske načrte sta dobila Ohrid in Struga, dvoje bodočih reprezentativnih letovišč Makedonije na Ohridskem jezeru. Po novem regulacijskem planu že gradijo v Ohridu. Velika regulacijska dela izvajajo tudi v Bitolju. Tudi letos je gradbena sezona najživahnejša v Skoplju. Industrijsko središče mesta se je obogatilo z nekaj novimi tovarnami, ki bodo v prihodnjih letih prerasle v kombinat. V industrijskem središču gradijo tudi šest velikih stanovanjskih zgradb za

delavce. Za mnoge nove strokovne šole gradijo nove stavbe, med katerimi je največja zgradba industrijskega učilišča, ki bo stala okoli 120 milijonov dinarjev. Makedonija je v zadnjem času dobila štiri fakultete. Zgradba medicinske fakultete je bila dograjena sredi septembra tega leta.

Da bi se ublažila velika stanovanjska kriza, ki vlada tudi v Skoplju, gradi mesni ljudski odbor nove stanovanjske zgradbe. Doslej je bilo končanih 17 štirinadstropnih zgradb.

Največji in najpomembnejši objekt drugega planskega leta v Ljudski republiki Makedoniji je hidrokombinat Mavrovo, ki ga gradi okoli šest tisoč mladincev in nekaj sto gradbenih delavcev. Ta hidrokombinat bo dajal luč najoddaljenejšim vasem, energijo novi industriji in prometu. Med velika gradbena dela drugega planskega leta šteje tudi gradnja dveh novih železniških prog, ki so jih pričeli graditi sredi septembra letošnjega leta, prav tako gradnja stotin novih objektov na državnih kmetijskih posestvih kakor tudi gradnja 356 zadružnih domov.

Ceprav je Makedonija znana, da ima mnogo gradbenih delavcev, je bilo vendar za vsa ta velika dela potrebnih letos 22.000 novih gradbenih delavcev. Samo v mesecu juliju pa je bilo pridobljenih novih 15.000 delavcev.

Beg romunskih, bolgarskih, albanskih in madžarskih državljanov v FLRJ

Ministrstvo za notranje zadeve FLRJ sporoča, da se je pričel beg državljanov iz Romunije, Bolgarije, Albanije in Madžarske pred tremi meseci in še vedno traja. Medtem ko del teh državljanov, ki so v glavnem člani Komunističnih partij tistih držav, zapuša svojo državo iz političnih razlogov, pa drugi del dela to zaradi težkih gospodarskih pogojev odnošno zaradi brezposelnosti in majhnih mezd. Pristojne ustanove, ki dajejo pravico pribežališča vsem tistim, ki so morali zaradi političnih ali gospodarskih razlogov zapustiti svojo državo, so omogočile vsakomur zaposlitev po njegovem poklicu in delovni sposobnosti. Nikomur ni omogočeno, da bi politično ali na kakršen koli drug način delal in nastopal proti svoji državi, vsakdo pa more aktivno sodelovati v družbenem in kulturnem življenju Jugoslavije, upoštevajoč zakon, ki vladajo v FLRJ.

Ministrstvo za notranje zadeve FLRJ sporoča naslednje podatke:

1. Iz Romunije je pribežalo do sedaj v Jugoslavijo skupno 243 romunskih državljanov in to: 64 delavcev, 12 kmetov, 24 uradnikov, 74 intelektualcev, 11 vojaških oseb, 31 oseb svobodnih poklicev, 18 dijakov in 9 ljudi neznanega poklica.

2. Iz Albanije je pribežalo skupaj 177 albanskih državljanov, in sicer: 133 kmetov, 4 delavci, 4 uradniki, 6 intelektualcev, 12 vojaških oseb, 14 oseb

svobodnih poklicev in 4 osebe neznanega poklica.

3. Iz Bolgarije je pribežalo v Jugoslavijo skupno 54 bolgarskih državljanov, in sicer: 25 delavcev, 4 kmetje, 2 uradniki, 3 intelektualci, 3 vojaške osebe, 6 oseb svobodnega poklica, 2 dijaki in 9 oseb neznanega poklica.

4. Iz Madžarske je pribežalo skupno 33 madžarskih državljanov.

Samo majhno število oseb pripada po narodnosti jugoslovanskim narodnim manjšinam omenjenih držav.

Zadružniki morajo sodelovati v borbi za mir in demokracijo

Na mednarodnem zadružnem kongresu, ki je trenutno v Pragi, je ob poročilu Centralnega odbora ugotovil vodja sovjetske delegacije Sidorov, da je delo Centralnega odbora zelo pomanjkljivo. Te pomanjkljivosti se izražajo predvsem v tem, da Centralni odbor ni izkoristil vseh možnosti, ki stojijo Zadružni zvezi na razpolago v borbi za mir in demokracijo ter v borbi proti vojnemu hujškanju. Najvažnejša naloga Centralnega odbora in narodnih organizacij vseh dežel je, da vodijo borbo za enotnost zadružnega gibanja, borbo za mir in varnost v svetu.

Vodja sovjetske delegacije je nadalje

izjavil, da je uspeh te borbe v veliki meri odvisen od tega, kdo bo v bodoče stal na čelu zadružnega gibanja. Iz zadružnih organov je treba odstraniti fašistične in profašistične elemente, ki so jim tuji cilji in naloge svetovnih zadružnih organov.

Poljski zastopnik Zerkovski je izrazil svoje nezadovoljstvo, ker Centralni odbor ni sestavljen na demokratični osnovi. Med enajstimi člani odbora je deset zastopnikov zadrug kapitalističnih dežel. To krivico je treba odstraniti, ljudski demokrati v Centralnem odboru pa morajo zavzemati mesto, ki jim pripada.

Zveza slovenskih izseljencev v Celovcu, Salmstraße 6 — telefon 14-98.

Vse slovenske izseljence

pozivamo, da se pred podpisom razsodb pri komisiji za povračilo posestev v Celovcu v lastnem interesu posvetujejo z zastopniki ZSI. Dosedanje obravnave so pokazale, da se v mnogih slučajih dogajajo izrazite krivice in so bili mnogi izseljenci ponovno težko oškodovani. V nekaterih primerih pa so se dogodile brezprimerne protizakonitosti.

Da se izognete nadaljnim škodam, se poslužite svoje Zveze.

V. Gröblacher, l. r.
predsednik.

Po naši zemlji

Koroške oblasti si prizadevajo, da bi popolnoma uničile slovenskega kmeta

V naslednjem prinašamo nekaj značilnih primerov, ki v celoti razgalijo govorčenja državnega predsednika dr. Rennerja in vseh drugih koroških in avstrijskih »demokratov« o mirnem sožitju dveh narodov na Koroškem in o popolni enakopravnosti koroških Slovencev. Ti in vsi drugi primeri, o katerih smo že poročali v našem listu, govorijo povsem drugače.

Zvabek

V občini Zvabek je bil do leta 1947 v oskrbovalnem odboru kot zastopnik proizvajalcev slovenski kmet, član Kmečke zveze, ki so ga potem nestrpnosti odstranili brez navedbe vzrokov. V obširnem protestu se je obrnilo 18 kmetov na okrajno kmečko zbornico Velikovec, v katerem so nakazali celo vrsto namernih netočnosti pri odkupovanju oddanih kmečkih pridelkov ter razkrinkali šikane in zapostavljanja pri oddaji lesa, živine in dodelitvi umetnih gnojil. V Zvabeku odvzemajo slovenskim kmetom s silo mlade vole, ki jih imajo ti za vprežno živino. Ker so kmetje vedno imeli svoje zastopnike v občini, so zahtevali, da se takoj imenuje slovenski zastopnik v občinski oskrbovalni odbor in načelnik krajevnega kmečkega sveta, katere so sami predlagali.

Okrajna kmečka zbornica Velikovec se ni ozirala na vse navedene zahteve ter se očitno zlagala, da je občinsko kmečko zastopstvo že izvoljeno, kljub temu, da tozadnjih volitev še ni bilo. Končno je še izjavila, da je imenovanje načelnika krajevnega kmečkega sveta politična (!) zadeva.

Brez ozira na potrebe in zahteve prebivalstva podpira okrajna kmečka zbornica izkoriščanje slovenskih kmetov, katerih pridelke in živino ocenjujejo šovinistični nestrpnosti, ki so skušali razbiti celo strokovni tečaj Kmečke zveze za Slovensko Koroško.

Ledenice

Predsednik okrajne kmečke zbornice v Beljaku Winkler je v juniju t. l. izjavil slovenskemu načelniku krajevnega kmečkega sveta v Ledenicah tov. Jožetu Miklu, da ne more dopuščati, da bi Mikl še naprej vršil svojo funkcijo, ker je član Osvobodilne fronte in zaradi tega politično »untragbar«. Na zahtevo tovariša Mikla, naj mu izroči odstavek pismeno, je Winkler dejal, da tega ne, temveč da bo stvar uredil na drug način. Tov. Mikl je bil predlagan tudi za žu-

pana, a ga oblast ni hotela potrditi, ker je Slovenec. Ker je član Osvobodilne fronte, so mu odklonili vlogo za doseg obrti za avtoprevoznitvo.

Blato

37 slovenskih kmetov je zaradi tega, ker so jim vsa leta predpisovali oddaje, katerih nikdar niso mogli izpolniti, obrnilo z resolucijo na deželno vlado, ter predlagali, da se za male posestnike pod 5 ha gozda ukine prisiljena oddaja lesa, da se zaradi slabega stanja živine in mlečnosti krav preišče predpisana oddaja mleka in znatno zniža oddaja mesa in klavne živine. V resoluciji je ugotovljeno, da bo s takšnim odmerjanjem oddaje, kakor to delajo zdaj, mali kmeti gospodarsko uničeni.

Kljub temu, da je bila zaradi znanih šikan in persekucij slovenskih kmetov s strani župana občine Blato in tudi s strani višjih oblasti njih vloga povsem upravičena, je deželni glavar Wedenig v odgovoru poudaril, da oddaj ni mogoče znižati. Vsak pa je prepričan, da je mogoče znižati oddaje malemu in srednjemu kmetu, kar je tudi potrebno in izvedljivo, če bi imela oblast zanimanje za to, da pošlje na veleposestva v Krapfeldu, Feldkirchenu in Gurktalu ter na kmetije nacistov in OeVP-jevskih veljakov policijo, ki bo tam pravočasno odvzela, kar je skritega v kašah in »črni« hlevih. Doslej je pa Wedenig teroriziral s policijo samo slovenske kmete.

Sele

Ker je v Selah v poletju večkrat zapadel sneg in večkrat neprenehoma deževalo je naslovil občinski urad na deželno vlado pismo in jo obvestil, da občini v tem letu ni mogoče, da bi zbrala predpisanega kontingenta. V pismu je bilo ugotovljeno, da občina ni v stanju oddati žita in krompirja; zaradi nastalih izredno slabih pašniških razmer in pridelka krme občina tudi ni v stanju izpolniti oddaje mleka in živine.

Podobno pismo je poslalo deželni vladi tudi članstvo Kmečke zveze za Slovensko Koroško s svojega občnega zbora 7. 7. 48. V pismu, ki ga je podpisalo 28 kmetov, je pozvalo deželno vlado, da prekliche predpisano oddajo žita, krompirja in mleka in da zniža oddajo mesa za polovico. Ker je prebivalstvo utrpelo pod fašizmom ogromno gospodarsko škodo in stoji zaradi tega, kakor tudi zaradi vremenskih neprilik zadnjih let, v velikih stiski, je ob enem prosilo deželno vlado, da pomaga kmetom z denarjem, umetnimi gnojili in semenjem.

Kakor je znano, je imela deželna vlada dovoljenje, da v tem letu da v take namene na razpolago nad 11 milijonov šilingov.

Deželna vlada se ni ozirala na to prošnjo in je zavrnila zahtevo po preklicu odnosno znižanju oddaje. Občino Sele je deželna vlada pozvala, da mora predpisani kontingent izpolniti v polni meri.

V občini Sele prebivajo samo mali in srednji slovenski gorski kmetje, ki so v normalnih časih letno dokupovali velike količine krušnega in krmskega žita. Danes jih hoče oblast prisiliti, da oddajajo še od svojih že tako izredno slabih pridelkov.

Vse to nam le še bolj potrjuje, kako zlagana so vsa zagotovila, da smo koroški Slovenci enakopravni in da je na Koroškem in v »demokratični« Avstriji vse v redu.

Če je državni predsednik dr. Renner prav na Slovenskem Koroškem poskušal prepričati svetovno javnost o enakopravnosti koroških Slovencev, da se koroških Slovencev ne zatira in zapostavlja, potem ne moremo drugače, da povemo mi javnosti in svetu resnico, takšno, kakršna je: Koroške oblasti si prizadevajo, da bi popolnoma uničile slovenskega kmeta in teptajo najosnovnejša demokratična načela.

Gospod Renner naj misli kakor hoče, koroških Slovencev ne more več zatajiti s prikrivanjem resnice in govorčenjem o pokopalskem miru. Mi smo že v narodnoosvobodilni borbi dokazali, da živijo na Koroškem Slovenci, ki nad vse ljubijo svojo zemljo in so tudi pripravljeni boriti se za svojo domovino. Tam, kjer prebivajo Slovenci, pa je slovenska zemlja, je Jugoslavija.

Zitara ves

Ves čas sem se veselila, da bom tudi jaz šla na gradnjo prosvetnega doma v Zitari vesi. Z nahrbtniki sva prispela s tov. Pepijem v Celovec, kjer je bila tov. Ančka tudi že pripravljena za odhod v Zitaro ves. S »fikijem« se še nismo vozili in se nam je prav imenitno zdelo; saj ni dosti večji od Pionirskega vlaka v Ljubljani, kjer opravljajo vsa dela pri železnici pionirji sami. Prišli smo k Rutarju, kjer smo se takoj pripravili za delo. Po večurnem delu nam je kosilo dobro teknilo. Tov. Pepo, ki je že dalj časa na gradnji, je bil za nas tisti, ki nam je dajal navodila. Pospravljali smo kamenje, da ne bi delalo napotje pri zidavi.

Prvi večer pri Habnarju je bilo prav

lušno, tako tudi ostale večere. Tov. Peter od FOeJ-a, ki je delal že cel teden na gradnji, se je poslavljajal. Peli smo partizanske in narodne pesmi, tako je hitro minil čas — ura je bila že 11, ko smo šli spat z zavestjo, da bomo jutri delali s podvojeno vneto. Vsi graditelji se zavedajo, da gradimo domove, ki bodo last slovenskega naroda na Koroškem. S tem da gradi mladina domove, gradi tudi svobodo. Čeprav oblasti dolgo časa niso hotele dati dovoljenja za gradnjo doma, so bile nazadnje prisiljene in zdaj sem prepričana, da bo šla mladina pri gradnji preko vseh ovir in dogradila dom, ki bo lep in mogočen.

Drugi dan nismo ostali sami. Prišli so zadržniki in tako je šlo delo spet hitreje. Za danes je napovedal svoj prihod predsednik SPZ tov. dr. Franci Zwitter, tudi on bo ostal cel teden pri nas. In res, kar naenkrat se je pojavil v naši sredini, takoj si je zavihal rokave in pričel z delom. Tako so vsak dan prihajali novi tovariši na delo.

Zjutraj se je pojavila že ob 7. uri sekretarka PO AFŽ tov. Hilda, oborožena z odejo in velikim nahrbtnikom; vsa nasmehana se je vključila v delo. Od jutra do večera smo prekladali opeko, da je kar lilo po nas. Istočasno so zidali, zato so nekateri mešali in nosili malto. Tisti dan je prišla tudi kuharica tov. Mara. Sredi popoldneva sta se pojavila na gradnji še podpredsednik tov. Luka in tov. Folte, takoj sta se vključila v vrsto in nam pomagala. Tov. Luka je šel opoldne v Pliberk, kjer so opeko nalagali na vozila in jo prevažali v Zitaro ves.

Veseli, smeh in dobra volja so nas spremljali pri težkem in napornem delu. Danes je 29. september in poleg tega Mihael. V naši sredi je tov. Mihej in vsi smo mu čestitali za god, on pa je meni nič tebi nič bil tjo ter naročil vina in smo že pili na njegovo zdravje.

Tako potekajo dnevi v Zitari vesi. Ko tako gledaš mladinke in mladince ter vse, ki tam delajo, opaziš pri vseh veliko ljubezen do domovine, ki jo z vsemi svojimi močmi hočejo obnoviti in izgraditi.

Milka

RAZPIS

Kakor vsako leto bo tudi letos v Narodni šoli v Št. Rupertu pri Velikovecu pod vodstvom čč. šolskih sester

polleten gospodinjski tečaj

Tečaj se prične s 1. novembrom 1948 ter traja do maja 1949.

Slovenske mladinke, ki želijo obiskovati gospodinjski tečaj, naj pošljejo pismene prošnje na SPZ v Celovcu.

Prošnje naj vsebujejo ime, rojstne podatke in bivališče prosilke. Priložen naj bo tudi kratak, lastnoročno napisan življenjepis, ki naj vsebuje tudi ime in starost staršev ter njihov gospodarski položaj in predizobrazbo prosilke.

Ker je na razpolago le omejeno število mest, naj se mladinke, ki še niso dopolnile 17. leta, ne prijavljajo.

Prošnje se morajo vložiti najkasneje do 15. oktobra 1948 na SPZ v Celovcu, Salmstrasse 6.

Slovenska prosvetna zveza.

Kmetje so osvobodilni boj povezali potem še z bojem za zemljo in Osvobodilna fronta se je še bolj utrdila med kmečkimi množicami.

Preko kmečkih množic je prodrlo slovensko osvobodilno gibanje zaradi izrazitega protifašističnega značaja tudi med delavske vrste, zlasti v Borovlje, pomene pa tudi v Podklošter, Celovec, Beljak. Njihova borbenost in aktivnost je rasla v odborih delavske enotnosti. Taki odbori so postali temelj nadaljnje razvoja, prva priprava za širšo organizacijo OF. Odbori delavske enotnosti so bili toliko bolj uporabni, ker so v svojem okviru združevali tudi avstrijsko delavstvo, ki je bilo navdahnjeno protifašistično. V okviru odborov delavske enotnosti so delavec organizirali ljudsko pomoč, narodno zaščito, ženske in mladinske organizacije.

V Beljaku in zlasti v Celovcu z bližnjo germanizirano okolico, kjer je poleg delavcev bilo veliko meščanov, je slovensko osvobodilno gibanje organiziralo in podpiralo meščanom primeren osvobodilno gibanje za boj proti nacizmu in uresničenje demokratičnih pravic ljudskih množic.

Dragocen delež v osvobodilnem gibanju na Koroškem so imele tudi slovenske koroške žene. Zaradi temeljite mobilizacije moških v nemško vojsko je bilo politično delo zelo navezano na žene in mladino. Koroške žene so postale aktivne politične delavke. Prvi odbori so nastali konec 1943 in v začetku 1944 v Rožu, na Gurah in v Ziljski dolini. Od tod se je ženska organizacija razširila v Celovec, Borovlje in Beljak. Protifašistkam slovenske narodnosti so se priključile tudi avstrijske protifašistke

in z njimi postavljale skupne protifašistične odbore.

Na prostoru slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja na Koroškem so se kljub stalnemu naraščanju aktivnosti koroških Slovencev pojavljale tudi težave, ki niso bile sad samo direktnih okupatorskih naporov proti slovenskim partizanom, temveč deloma tudi posledica sugresiranega strahu pred nemškim nasiljem, deloma pa posledica psihološkega razpoloženja brezbrzižnih ali oportunistično razpoloženih ljudi. Svoj delež je naravno imela včasih tudi nepravilna taktika osvobodilnih aktivistov. Mnoge težave so povzročili ljudje, ki so nastopali z gesli in izjavami, ki so bile zelo podobne onim, kakršne so razvijali mihajlovčevci v Jugoslaviji. Razvijali so teorijo čakanja in s tem slabili sile protifašistične aktivnosti: organizirati se je treba strogo tajno, grozili so z nemškim terorjem v primeru prezgodnjih akcij, zbirati je le »najbolj zanesljive« itd. Strašili so tudi z monarhisti, ki naj v primeru napak OF vzamejo Koroško v zakup.

Te težave so se pojavljale v glavnem v centralnih in zapadnih predelih Slo-

ven. Koroške. Ob pravilni kritiki pa so se razmere hitro začele izboljševati in Osvobodilna fronta je postala prva množična organizacija.

V vzhodnem delu Koroške je bil položaj ob koncu 1943. leta, mnogo boljši. Po ravnini res aktivisti še niso napravili veliko. Ob strani so pustili industrijske centre in mesta Velikovec, Št. Pavel, — toda v višjih legah, po gorskih vaseh, pa je prebivalstvo, čeprav so ga Nemci večkrat strašili z represalijami, z veseljem podpiralo partizansko gibanje. »Do sedaj ni bilo ponovnega izdajstva. Doslej so bili trije primeri izdajstva ter so se vsi denuncianti umaknili v Celovec in se boje vrniti se v svoj domači kraj. Prebivalstvo navdušeno spremlja gigantski in zmagoviti pohod Rdeče armade na zapad. Ugoden utis je naredilo bombardiranje Celovca 16. januarja 1944.« Tako je poročal o položaju v vzhodnem delu Koroške PK VOS 27. I. 44. V tem poročilu je še napisal isti pisec: »Plamen partizanskega gibanja se vije od Mežice, Velikoveca in dalje proti zapadu.«

(Dalje.)

S tržaškimi otroki po SLOVENSKI domovini

Rdeči križ za Tržaško ozemlje je v letošnjih šolskih počitnicah organiziral za najmlajše celo vrsto kolonij, da bi se v njih otroci, ki so slabotni, okrepi, da bi si nabrali svežih moči za novo šolsko leto, da bi v prijetni družbi med svojimi vrstniki in pod strokovnim in zdravstvenim vodstvom uživali počitnice.

Otroci so bili razdeljeni na dva turnusa.

V juliju je bilo na počitnicah 794 otrok, v avgustu pa 921. Vsaka kolonija je trajala 24 do 30 dni.

Otroci, ki so bili bolehní na pljučih ali podhranjeni, so bili določeni za kolonijo v Boveu. V tem prekrasem gor-skem kraju pod planinami in sredi gozdov so se otroci pod dobrim pedagoškim vodstvom in skrbno zdravniško nego popravili, da je vsak

pridobil na teži povprečno po 2 kg.

Hrano so imeli izredno dobro in izdatno. In čisti gorski zrak je napravil svoje.

V zdravstveni koloniji v Boveu so imeli otroci dosti časa namenjenega za počitek. Tako tudi daljših izletov niso delali. Letos je bil namen RK, da se ti slabotni otroci predvsem okrepijo, drugo leto pa bodo s svojimi vrstniki skakali, prirejali izlete in fizikalne tekme.

Rdeči križ je oskrbel, da so imeli otroci tudi v slabem vremenu zabavo in poslal v kolonije knjige, italijanske in slovenske, da so otroci lahko čitali. Vodiči so zbrali vsak svojo skupino okrog sebe in brali po želji otrok. Po tem so se razgovarjali o prečitani povesti, sami pripovedovali in dodajali še svoje misli.

Na vsakega otroka, ki je bil v koloniji, je prišlo 1 liter mleka na dan. Toda niso imeli le v zdravstveni koloniji v Boveu tako odlično hrano. Ne, prav v vseh kolonijah so otroci jedli kar najboljšo. Da je pa prijalo njihovim želodcem, so skrbele kuharice, katere je Rdeči križ poslal nalašč iz Trsta, da so otrokom postregle s

tržaško kuhinjo.

Naj ne mislijo matere, da če so imeli otroci črn kruh, da so bili lačni, ali da so si celo pokvarili želodce. Črn kruh je bolj tečen in izdaten od belega! Vsak dan je bila hrana pregledana, da je dosegala predpisano količino kalorij.

Vsaka kolonija je doživela svoje posebnosti in otroci so navdušeni nad bivanjem v lepi Sloveniji in nad izleti, ki so jih prirejali.

Razen zdravstvene kolonije so vse skupine napravile po več izletov s svojimi vzgojitelji, ki so jim tudi razložili in razkazali vse posebnosti zanje novih krajev.

Skoro vsi so si ogledali pionirsko železnico v Ljubljani. Otroci se kar niso mogli načuditi svojim vrstnikom v uni-

formah, niso mogli dojeti, da pionirji, prav tako majhni kot so oni sami, vozijo vlak, telefonirajo na drugo postajo, da so sprevodniki.

Med priljubljenimi izletnimi točkami je bil Bled in Postojnska jama. Najsrečnejši pa so bili tisti pionirji,

ki so govorili s Titom.

Kulturni krožki so marljivo delovali prav po vseh kolonijah in ob koncu letovanja prirejali mitinge. Seveda so pripravili prej letake, tiskali tudi programe in jih izvajali vedno dvojezično, ker so bili italijanski in slovenski otroci.

Vse kolonije so imele stike tudi s krajevnimi organizacijami, posebno z mladinskimi in pionirskimi; udeleževali so se tudi njihovih kulturnih prireditev.

Da so krajevne organizacije pomagale kolonijam, je razvidno tudi iz tega, da so 8. avgusta v Črnomlju članice AFŽ prale pionirjem perilo in obleke. Razen v Postojni in v Št. Petru pri Gorici so imeli otroci povsod tudi priliko, da so se kopali.

V Črnomlju, sredi Bele Krajine, središča osvobodilne borbe Slovencev, so prebili otroci veliki del dneva ob rečici Lahinji, prirejali so pa tudi izlete po okolici, kjer so jim domačini kazali spomenike velike borbe in jim govorili o

težkih, a lepih dneh partizanstva.

Otroci so tako hodili po istih potih, kot borci za svobodo in prav gotovo jim bodo ostali spomini na partizansko mesto in svobodo neizbrisno v spominu in v sreči.

Vse kolonije v Sloveniji so potekle v redu.

Nobenih večjih nepričakov — bolezní ni bilo v teh dveh mesecih. Prav gotovo je to velika zasluga Rdečega križa in vodstev posameznih kolonij, ki so požrtovvalno skrbeli za zaupane jim otroke. Zasluga je tudi ljudi v raznih krajih Slovenije, ki so tržaške otroke pristrčno sprejeli medse in pomagali kolonijam.

Zdravstveno stanje otrok in njih razpoloženje je najboljši dokaz, da so bile kolonije popolnoma na višku, in vse priznanje zasluži Rdeči križ, vse osebje in organizacije v krajih, kjer so bile kolonije.

Se nekaj besed o pionirjih, ki so bili v Selcah v Hrvaškem Primorju in o onih, ki so počitnice preživeli v Srbiji.

V Selcah je bila mednarodna družba pionirjev in mladincev. Poleg Jugoslovancev so bili še Čehi, Poljaki, Madžari. Med vsemi je vladalo veliko tovarištvo, dokaz, da mladina po svoji narodi teži k bratskemu življenju med narodi.

Posebno pristrčno so bili sprejeti tržaški in koprski pionirji v Srbiji. Tam so jih dobesedno obsuli s cvetjem, jih

Sovjetska zveza V BORBI IN DELU

Razrušili so industr., pedagoški institut, požgali in porušili so večino medicinskih ustanov, uničili vsa gledališča, konservatorij, pognali v zrak zgradbo cirkusa. Razrušili in okradli so muzej, razrušili so enega izmed največjih spomenikov slovanske umetnosti saborno cerkev sv. Sofije. Veliki oltarni kip so spremenili v kup razvalin. In to so le tiste zgradbe, ki jih je še s posebno ljubeznijo negovalo sovjetsko ljudstvo kot bisere svoje kulture! Če bi morali omenjati vse, kar so Nemci uničili v Kijevu, bi bilo skoraj nemogoče. Njihovo barbarstvo je prekoslilo barbarstva najbolj divjih in zaostalnih narodov. 5000 uničenih stanovanj, hiš priča o največjih zločincih, ki so kdaj prestopili prag sovjetske zemlje.

Toda Kijev je samo eno izmed mest, ki je trpelo pod Nemci. Mesto Židro so na primer uničili v 14 dneh po naprej izdelanem načrtu. Prebivalce so odgnali v zaledje. Od teh ljudi se je rešila samo kolhoznica Katarina Prokova. Pripovedovala je, da so jih Nemci natrpali v taborišča, kjer so jim pokladali živinsko hrano. Mnogo žena je umrlo od lakote, pretežkega dela ter bolezní. Kdor je pri delu omagal, so ga pobili s puškimi kroglicami. V Židri je bilo veliko hiš, v sreči in izobilju so ljudje tamkaj živeli. V vasi Horjuku so Nemci pobili vse prebivalce, med njimi starce in otroke. Spravili so jih v neko hišo, kjer so jih pred usmrtitvijo zverinsko mučili. — V Tamarovskem okraju so zažgali Nemci 4.889 hiš. V Žitkovskem okraju so pobili 4.805 civilistov, v Oseskem okraju so požgali 158 vasi in ustrelili 15.000 oseb. Gomel so dejansko uničili. Vse hiše in ceste so porušili. Mannerheimove bande so v Karelijsko-finski republiki razrušile mnogo krajev, odvekle so sovjetske državljane v koncentracijska taborišča v muko in smrt. Žrtve so zavijali v platno, ki je bilo namočeno v solno raztopino. Tako so ljudi puščali po nekaj ur zavite v mučilna platna. Nemški general Forst je lastnorочно zažgal hiše v neki vasi. V dnevniku, ki ga je izgubil, bo ves svet leta in leta bral, da je naročil brezobzirno in nemilosrdno streljanje sovjetskega civilnega prebivalstva.

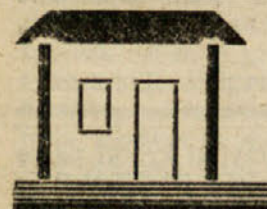
Ta grozodejstva so razgalila Nemčijo kot deželo barbarov, divjaštva, kot deželo, v kateri je zločin dvignjen na stopnjo junaštva. Romuni so po naročilu svojih ministrstev kradli in ropali po Odesi in po drugih južnih krajih Sovjetske zveze. Zločinov, ki so jih storili Romuni, je nepregledna vrsta. Po osvoboditvi Novgoroda s prinesli časopisi fotografske posnetke in poročila, ki dokumentirajo pojasnjujejo, kako so nemški vandali razrušili zgodovinske spomenike v Novgorodu, saborno cerkev in muzeje. Izguba navedenih spomenikov je ogromna škoda za rusko in svetovno kulturo. Izmed 2.340 stanovanjskih hiš jih je po osvoboditvi Novgoroda ostalo le še 900. V poročilu so nadalje navedena dejstva, kako so nemški okupatorji načrtno iztrebljali sovjetsko prebivalstvo in vojne ujetnike v bolnišnicah, taboriščih itd. — V Rovenski pokrajini so bila na petih mestih izkopana trupla sovjetskih ljudi. Bilo jih je 120.000 postreljenih in ubitih. Po zapis-kih, ki jih je Izredna državna komisija našla v sedežu Reichskomisarja Heinriha Kocha, je bilo videti, da so Hitlerjevi banditi nameravali ustvariti na ozemlju Ukrajine pravo pravcato suženjstvo. Že leta 1941 so razkosali ukrajinsko ozemlje. En del Ukrajine je bil dodeljen poljskemu guvernementu, južni del so priključili Romuniji, ostale pokrajine so pripadle Reichskomisaratu. Hitlerjevi banditi so pričeli z načrtnim uničevanjem ukrajinske državnosti, z uničevanjem javnih in privatnih zgradb, prosvetnih ustanov in ropanjem vsega, kar jim je le prišlo pod roke.

In spomnimo še tisočev in tisočev civilnih ljudi, Velikorusov, Ukrajincev in Belorusov, ki so jih Nemci odgnali na prisilno delo v Nemčijo, v koncentracijska taborišča in jim vžgali z razbeljenim železom v telesa znamenja, da so »ljudje iz Sovjet. zvezec«. Biti sovjetski državljan je pomenilo biti zapisan smrti. Brezprimerna beda, ki ni na tako trdn način trla nobenega človeškega rodu v nobeni vojski, ki je bila dodeljena sovjetskimi ljudem, vajenim svobode. Nemec ni poznal usmiljenja. Hotel je do kraja uničiti Sovjetsko zvezo. (Dolge.)

spremljali povsod, jim razkazovali bogate rudnike, tovarne in prirodne lepote. V Beogradu so bili gostje tamkajšnjih pionirjev, ki so jim razkazovali tudi svoje mesto. Tržaški pionirji so mislili, da sanjajo. Srbski tovariši so jih prepričali, da mora tudi tržaškimi otrokom kmalu

zasijati taka sreča kot jo uživajo zdaj oni, pionirji socialistične Jugoslavije.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Frane Petek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franci Zwitter, odgovorni urednik: Franci Ogrič, oba Celovce, Salmirna 6, uprava: Celovce, Volkermarkt Straße 21. Dopolni se naj pošljajo na naslov: Celovce (Klagenfurt), Postamt 1, Post-schließfach 272. Tiskal: Kärntner Volksdruck G. m. b. H., Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.

KOČARJI

IVAN POTRČ

Tilka se sklanja ter pritiska med poganjanjem mlatilnice s prsi za spoteno bluzo na Drašve roke. Potem se ji bluzo odgne. Draža je stisnil zobe in pove-sil pogled. Dekletove prsi so ga zmedle. Treza poganja in poganja mlatilnico. Z njo se vrtijo skrbi, ki nočejo in nočejo iz glave. Sučejo se okrog denarja, okrog kruha, okrog otrok in moža...

S čim naj plača delavce, mlatce?

Saj ni mislila na zaslužek, ko je prevzela mlatev, mislila je na zrnje, na kruh.

Ali naj zdaj proda teh nekaj prigaranih mernikov? Saj še delavcev ne bo plačala z njimi.

Pšenica je padla na pet kron...

Letina pa je slaba, smetljiva...

Če ne bi vzela letne mlati, ji tudi ajdove ne bi dali. Pri ajdi ni toliko dela, ni toliko trpljenja. Če obrodi ajda, kočarji ne stradajo pogač. Otroci radi jedo žgance iz ajdove moke; tudi pogača se da speči za svečke. Če je bila ajda, ji je ostalo kakšno zrno tudi za zimo... Včasih je plačal delavce mož — a kaj

naj stori letos? Kdo bo plačal mlatec, kdo davek, kdo takso za šmarnico? Kdo ji bo oblekel otroke, ko bodo ostali tako brez vsega?

Stari terja? Ali mu naj da zapisani mernik? Da ga bo prodal in zapil denar s tisto babo? Ali ne bi bil greh, ko bi razsipaval njeno krvavo prigarano zrnje? Ona bi pa z otroci na zimo stradala.

Pila bi, začelo jo je žejeti...

Nerazvezani povezi so znova in znova ustavljali, vse češče je morala napeti vse svoje moči, da je mlatilnica znova zapela s tisto svojo polno pesmijo. Oni, ki so razvezovali, so bili pri vsej priliki utrujeni. Ni se mogla jeziti, tudi njen Štefek je bil pri razvezovanju, da se le drugi niso jezili...

Znova in znova se je vračala z mislijo h deci v kočjo ter preklinjala starega. Dec je odjedal kruh. Potem jo je mlatev utrudila, vedno manj je lahko mislila na tisto svojo nesrečo. Počasi je otopevala za vse. Prah, vročina... in enakomerno drdranje so jo sčasoma otopeli za vse skrbi.

Edino Tilkine oči so žarele... Drašve oči so jo loville s pogledi.

Štefek pa je metal snopje...

ŠTEFEKOVA POGAČA

Bilo je opoldne in mlatiči so se spravljali za mizo. Takrat se je pokazal med podboji v izbo Janžek. Preplašeno se je zagledal v mlatec. Videlo se mu je, da je jokal. Treza je stopila izza mize. Otrok ji je strahoma izjeclal, da »so prišli po kravo. Treza je prebledela. Zaklela je, oči pa so ji zasijale kot ranjeni živali. Najprej je imela pred očmi kravo, nato otroke, potem samo še Milko.

»Kristus nebeški,« si je dejala, »ali mi naj še mleko vzamejo?«

Odšla je iz hrama, ne da bi koga pogledala, ne da bi rekla komu besedo. Med podboji je ostal samo Janžek. Bil je lačen in sram ga je bilo pred ljudmi.

Mlatci za mizo so se zazrli v prazno, za nekaj trenutkov. Nobenemu se ni dalo, da bi se zganil, da bi segel po žlici. Potem se je dvignila Rajhova in odšla iz izbe. Ko je ni bilo več v izbi, je rekel hlapec Anza:

»Prav je povedal Ančičkin Martin: Gospod beli kmeta, kmet siromaka, siromak pa krompir — če ga ima.«

Izpljunil je čik in prijel za žlico.

Štefek je slonel ta čas na klopi pri peči, kjer je bilo mesto za kočarsko deco in berače. Bil je lačen. S peči je dišalo

po pogačah, njegova skledčka je čakala na mizi. Bila je prazna; ni bilo matere; nihče se ni spomnil nanj, da bi mu nafil juhe. Mati mu je vedno nalila zvrhano skledčko in rekla, ko mu je jo dajala: »Naj je, ko bo še rastle!« Potem se je zasmejala. Zdaj pa ni bilo nikogar, ki bi se ozrl preko stola ter ga poklical. Štefek ni mogel sesti na klop in položiti skledčke na kolena, ali na klop, če je bila prevroča. Vsi so samo sedeli, si nosili polne žlice v usta ter pogledovali v skledko; nihče izmed njih ni opazil prazne skledčke. Štefek je čakal in čakal... Ali nič! Začel je obupovati, potem pa se je spomnil na kravo. Zdaj jim bodo kravo prodali. Ena samo kravo imajo. Ali — lačen je. Saj, veroval je, gotovo se bo kdo ozrl: zagledal bo skledčko ali njega pri peči. Mogoče se bo spomnil Anza, on je starejši, on ve, kako in kaj. Zagledal bo skledčko in se začudil, na glas se bo začudil. »Ho,« bo zaklical, »na Štefka pa smo pozabili. Pravi strici smo to, ali ne Štefek? Mlatiti si nam pomagaj, odvezoval si snopje kot veliki, jesti ti pa ne damo! Zavpij no, zavpij: prazna vreča ne stoji! Vsem bo malo nerodno, tudi Štefku. Vsi se bodo ozrli, oči vseh bodo iznenada na njem. Tila bo vzela njegovo skledčko, Anza mu bo dvignil veliko skledo in mu skledčko do vrha napolnil, da se bo Štefku razlivala juha, ko jo bo nesel počasi od mize. (Dolge.)